

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hviſs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

LII [i. e. LIII]. An fiat, sitque Transubstantiatio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

si Composita sit si, vt vxor Lothi desit
cōpositum esse: si partes eius sint cōposi-
tæ, desinant partes esse: vt fit in Euch. 2.
Vt *Res alia succedat* in locū desiti: cætero-
quin foret Corruptio, aut Annihilatio:
cum termin⁹ actionis esset, Non esse rei.
3. *Si Connexio desitionis* vnius & successi-
onis alterius, ita vt vi Desitionis fiat Suc-
cessio. Quia sine Cōnexionē non esset V-
na actio, quæ *Conuersio* dicitur; sed duæ, se
concomitantes per accidēs, sc. Annihila-
tio vni⁹, & Creatio alterius. 4. *Si Posi-
tium terminus* tā à quo, quā ad quem. Alio-
quin Eucharistica *Conuersio* nil differret
ab Naturali, ab Creatione, ab Annihila-
tione; vt in quibus datur priuatio formæ,
non mutatio instantanea vnius in aliud.

II. Ad verā Conuersionem fat est; V-
num alteri succedere; siue id producat, siue
adducatur; seu quoquo modo fiat. *Conuersio*
n. triplex est. 1. *Productiua*; si
terminus ad quē non existens produca-
tur: vt aqua vinū facta est. 2. *Adductiua*;
si terminus ad quē existat; sed non ibi, vbi
est terminus ad quem: Vt in nutritione,
forma cibi desinit, & in materia cibi inci-
pit esse anima, non producit. 3. *Con-
secratiua*; si terminus ad quē, & terminus
à quo simul eodem in loco existant, V.g.
duo corpora sese penetrent altero in ali-
ud verso, vi diuina: Vt in Eucharistia.

III. *Subiectum*, in quo recipitur hæc
Cōuersionis actio, est partim *Panis*, vt in
quo substācialiter Mutato recipitur: *Cor-
pus Christi* partim, vt in quo Adducto re-
cipitur sub speciebus; sicq; Corpus Christi
acquirat Esse Sacramētale per Transub-
stantiationem, Ex his corruunt figmen-
ta Lutheri, & assecularum.

QVÆSTIO LIII.

An fiat, siq; Transubstantiatio?

L V T H E R A N I, vt supra liquet, hanc possibilem et
se annuunt; probabilemque putant: at improbabili-
orem Scripturis asserunt: Tenent Corpus Christi esse
in, sub, cum pane. De Vbiquitate infra.

CALVINVS *Inst. l. 4. c. 17. §. 12. 13. 14. 20.* om-
nesq; Calvinistæ execrantur Transubstantia-
tionem: canitque triumphum contra nos
Calvinus, pro sua Meronymia.

SVADENT istis, quæ Kemnitius ex Luth.
& Caluino collegit. 1. *Vox Transubstantia-
tio* noua, barbara est: ergo & res. 2. *Vox ea*,
iuxta Andradium, Scotum, &c. non est in
Scripturis, nec in Symbolo; nec S. Patres ad
eius dogma cogunt: At nil pro articulo fidei
recipiendū, nisi in S. Scriptura expressū: ergo
nec Transubstantiatio. 3. In Scriptura voca-
tur Euch. panis ante benedictionem: Mat. 26.
Acceptit panem: Et de ipso ait: *Hoc est Corpus
meum*. Sicut, Lucas & Paulus ait, *acceptit cali-
cem, benedixit, & dedit*: Ergo vt calix vini est
calix Sanguinis: ita panis est Corpus Christi.
At panis non potest esse corpus, nisi sit panis;
nec vinum Sanguis, nisi sit vinum.

4. Euch. est Sacramentum: at, si desit sub-
stantia panis, tollitur ratio Sacramēti. 1. Quia
Verbum, accedens ad elementum, hoc non
annihilat, sed facit Sacramētum; Transubstā-
tiatio autē annihilat panem. 2. Signum visi-
bile panem, facit spectrum panis, & iudificat
nos. 3. Tollit analogiam Sacramenti dupli-
cem; Vnam, vt panis nutrit: Alteram, vt ex
multis granis constat: ita & Corpore Christi
nutrimur, & vnum Corpus efficiuntur.

5. *Petrus Martyr*: Dicens, Ioan. 6. *Ego sum
panis*, se non mutauit in panem: ergo dicens,
Hoc est Corpus meum, non mutauit panem in
Corpus suū. 6. Idem. Non potest panis to-
taliter desinere, quin annihiletur: ergo non
cōuertitur in aliā transiens substantia. Sic &
Calvinus. 7. *Martyr, Calu. & icless.* In Con-
cilio Rom. Nicolaus II. *de Conf. dist. 2. c. Ego
Bereng.* dicitur, Panis post Consecrationem
est Sacramentum: Est verum naturale Cor-
pus Christi: Et hoc sensualiter manibus tra-
datur; teritur dentibus: Idque non solum
P p 2 fit

fit in symbolo, sed etiam in Rei veritate. 8. Transubstantiatio aperit fenestram Marcionistis, Valentino, Eutycho, Machom. &c. qui Corpus Christi phantasticum esse fingebant: cum Corpus Christi inuisibiliter volitare per innumera loca doceatur; & sensus falluntur circa sensibilem substantiam, qui panem esse iudicant. &c.

AUTOR. Verè esse Transubstantiationem S. Scriptura docet in meo *Antichristop.* 3. q. 21. 2. Docet errorum circumferentiam refutatio, in mea *Geneal.* p. 3. q. 13. 3. Docet Antiquitas, Consensus vniuersalis, infra quaest. sequente. 4. Docet *Rationis Congruentia* duplex.

I. Quia congruum fuit, ut substantia panis abesset. Cur? 1. Quia, cum Corpus Christi maneat sub accidentibus, non ut in vase, vel loco; sed ut prius substantia panis; (nisi quod non informet, uti hęc) ideo mouetur ad motum accidentium, & his corruptis, esse ibi definit: Idcirco, si duæ manerent substantiæ, ambæ haberent ordinem ad accidentia, & ab his, ut signis, demonstrarentur: Et sic tum ordo primarius ad ea esset substantiæ panis, secundarius Corporis Christi: tum etiam Accidentia per se primò demonstrarent substantiam panis, secundariò Corpus Christi: Quia ab illa, non ab hoc informantur. Ast id absurdum foret. 2. Ob venerationem. Nam si duæ essent substantiæ, Ecclesia foret in periculo Idololatriæ. 3. Quia simul manere cibum mentis & ventris non conuenit.

II. Quia congruum & necessarium fuit manere Accidentia panis: 1. Quia si abessent, nullum foret signum sensibile, proinde & Sacramentum nullum. 2. Quia sic maius est meritum fidei. 3. Quia

horror esset Carnem in specie comedere. 4. Quia si totum in totum mutaretur, nilque maneret commune vtrique termino, istud, *Hoc est Corpus meum*, verum esse non posset.

DICO AD I. Vide quaestionem sequentem.

AD II. Falsum est axioma Lutheranicum istud; Deinde Andræus hypotheticè loquitur. *Etsi Transubst. ex Scriptura, ut tu arbitraris, probari non possit, &c.* Non negat probari posse: ut mentitur Kemnitius. Scotus tria dicit, 1. Potuisset Deus fecisse, ut Corpus Christi esset cum pane; sed tunc minus fuisset miraculum. 2. Non extare locum Scripturæ, unde quis cogatur admittere Transubst. sine Ecclesiæ declaratione. Et verum est. 3. Ob declarationem Ecclesiæ iam liquere, esse Transubst. Errat autem in hoc: quod ante Conc. Lateran. non fuerit dogma fidei Transubstantiatio.

AD III. Ut supra. *Hic calix*, demonstrat rem contentam: ita & *Hoc* rem contentam; stantibus in utroque accidentibus, sed in mutatâ substantiâ. Dicitur tamen etiam post Consecrationem *Panis*, Quia fuit, retinetque speciem, & effectus in cibando; Vel quia more hebræo omnis cibus dicitur panis: ut *Manna*.

AD IV. Substantia panis non pertinet ad rationem & significationem Sacramenti; sed Accidentia, ut signa; quibus per accidens est habere substantiam, vel non; in hoc miraculo. Proinde Materia manet, quatenus est opus, sc. in sensibilibus accidentibus, non in substantiâ. Manet & Analogia panis, quæ est, non corpora-

poraliter nutrire; sed significare nutritionem spiritalem per Corpus Christi. Sicut non opus erat, esse veram columbā, quæ sp. Sancti realem præsentiam representabat: analogiæ sat erat species externa.

AD V. *Ioann. 6.* loquitur de pane cœlesti, qui est *Vinus, Vita*: non de triticeo; ideo non opus erat mutatione; sed pro eodem supponit ista, *Ego, & Papis*: Atqui *Matth. 26* demonstrat diuersa per *Hoc*, sc. species & Contentum.

AD IV. Nihil annihilatur; substantia esse definit; accidentia manent.

AD VI. Vera omnia; sed hæc in signo, illa in Contento fiunt.

AD VIII. Contrariæ conditiones sunt in Christi Corpore, & in phantastico. Hoc enim videtur oculis esse, quod in se non est; at illud non videtur sensib⁹ esse, quod est; ideo potius per id refutantur ij hæretici.

Neque Essentia accidētis est, (nisi naturaliter, iuxta Arist. At iuxta aliquos, nec naturaliter) inhærere subiecto actui, sed ordinari ad inhærentiam, ob existentiam eorum, à qua differt essentia. &c. Ordo autem accidentis ad substantiam est triplex: I. *Essentialis*; quia est ens imperfectum; ideo eius esse est inesse; quatenus respicit substantiam. 2. *Potentialis*; quia appetit inesse: & hæc proprietas est posterior illius essentiæ. 3. *Actualis* inhærentia, seu existentia. Vnde nulla est contradictio, suspendi accidentium naturam & proprietatem potentiæ diuinæ.

Q V Æ S T I O L I V.

An Transubstantiatio sit nouum commentum?

LVTHERY *lib. de Capt. Babyl. c. 2.* affirmat inuentum esse S. Thomæ, & Thomistarum; approbatu ab Innocentio III. c. firmiter, in Concilio Lateranensi.

MARTYR, *lib. contra Gardin.* Innocentium III. id excogitasse ait anno 1215. Græcos ab ea voce semper abhorruisse. CALVINVS *Inst. l. 4. c. 17. §. 13.* Tempore S. Bernardi nondum id orbi innotuisse. Kemnitius, *part. 2. Exam. Sess. 13. c. 4.* Tempore Lombardi nil certi de eo in Ecclesia constituisse ait, iam primum in Concilio Tridentino esse definitum.

AV T O R. I. Res Transubstantiationis ipsa inde à Christo manat, mansitque semper. I. *Ætate*, S. Iustinus *apologia 2.* ait cibum, quo pascimur, esse Carnem Christi. S. Irenæus *l. 4. c. 14.* *Constabit eum Panem, in quo gratia acta sunt, esse Corpus Domini.* II. *Ætate* Tertull. *l. 4.* in Marcionem. *Panem Corpus si-um facit dicendo, Hoc est Corpus meum.* S. Cyprian *Panis discipulis datus, non effigie, sed naturâ mutatus omnipotentia Verbi factus est Caro.* III. *Ætate*, Cyr. Hierosol. Ambr. Greg. Nyss &c. IV. *Ætate*, Chryl. Aug. Cyr. Alex. Euf. &c. V. *Ætate*, S. Remigi⁹, in *1 Cor. 10.* VI. *Ætate*, S. Greg. VII. Beda, Damasc. VIII. Theophyl. Strabus, Alcuinus, &c. IX. *Ætate* S. Fulbertus Carnot. Atque isti ante Berengarium floruerunt, docentque realiter Transubstantiationem.

X. *Ætate* contra Berengarium scripserunt idem Lanfrancus, Adelmānus, Hugo. Lingo, Guitmundus, Anselmus. XII. *Ætate*, Algerus, Petr. Cluniac Qui omnes ante Innocentium III. floruerunt.

II. Res Transubstantiationis definita sub anathemate fuit in Conciliis ante 500. annos. 1. In Concil. Romano sub Nicolao II. anno 1060. abiurante ibi

Pp 3 Beren-